

Choco Boco
V/Roger Torgersen
TMV-Kaia 3

7014 TRONDHEIM

Vår ref.
09/363-4-AKH

Deres ref.

Dato:
25.11.2009

UTTALELSE- SPØRSMÅL OM DISKRIMINERING PÅ GRUNN AV MANGLENDE TILGJENGELIGHET VED RESTAURANT

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage av 9. februar 2009 fra Norges Handikapforbund.

Norges Handikapforbund mener at restauranten Choco Boco bryter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens krav til universell utforming.

Ombudet har vurdert saken, og konkluderer med at Choco Boco ikke oppfyller diskriminerings- og tilgjengelighetslovens plikt til å sikre universell utforming av restaurantene, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet, se vedlagt orientering.

Sakens bakgrunn

Norges Handikapforbund (heretter: "NHF") har klaget inn seks restauranter/kafeer beliggende ved Solsiden i Trondheim for manglende universell utforming.

En av de innklagede virksomhetene er restauranten Choco Boco. NHF hevder Choco Boco bryter plikten til universell utforming på to områder. For det første har ikke restauranten handikaptalett. For det andre er lokalet utformet slik at rullestolbrukere ikke har adkomst til betjeningsdisken.

Choco Boco har redegjort for saken ved Roger Torgersen. Choco Boco avviser at de ikke har handikaptalett. Handikaptalettet er lett synlig i lokalet. Når det gjelder adkomst til betjeningsdisk viser Choco Boco til man må ned to trappetrinn i lokalet for å komme til disken. Her har restauranten to løse skinner som utplasseres ved behov. Choco Boco mener at dette oppfyller kravet til universell utforming.

Rettslig grunnlag

Ombudet har kompetanse til å gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Offentlig og privat virksomhet rettet mot allmennheten, har plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd, første setning.

Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetenes alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 annet ledd.

Ved vurderingen av om en utforming eller tilretteleggingen medfører en uforholdsmessig byrde skal det særlig legges vekt på tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer, hvorvidt virksomhetens alminnelige funksjon er av offentlig art, de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen, virksomhetens ressurser, sikkerhetsmessige hensyn og vernehensyn, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd, annen setning.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 13 fastslår at det i saker om diskriminering er delt bevisbyrde. Det betyr at dersom en virksomhet ikke er universelt utformet, må virksomheten sannsynliggjøre at en eventuell utbedring vil være uforholdsmessig.

Ombudets vurdering

Ombudet vil innledningsvis påpeke at restauranter er virksomheter som har plikt til å sikre at hovedløsningen er universelt utformet etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9. Choco Boco plikter derfor å sikre at personer med nedsatt funksjonsevne har adgang til de delene av lokalene som er rettet mot allmennheten, herunder toalett og betjeningsdisk.

Ombudet legger til grunn at Choco Boco har et handikaptalett og at dette, sammen med betjeningsdisk, er plassert to trappetrinn lavere enn selve restauranten og inngangspartiet. For å komme til toalett og betjeningsdisk må man be om assistanse for å få lagt ut løse skinner i trappen. Choco Boco hevder dette oppfyller kravet til universell utforming.

Spørsmålet for ombudet er derfor om løse skinner i trapp oppfyller kravet til universell utforming.

Spørsmålet om bruk av løse skinner i trapp er berørt i ombudets sak 09/48. I denne saken skulle virksomheten bytte lokaler om ni måneder. Ombudet uttalte at en utbedring av inngangspartiet for å sikre tilgjengeligheten for personer med nedsatt bevegelsesevne i en relativt kort periode før virksomheten avsluttet leieforholdet, ville innebære en uforholdsmessig byrde. Ombudet uttalte videre at en *midlertidig* løsning kunne være løse skinner som sikrer en bedre tilgjengelighet for rullestolbrukere. Uttalelsen må forstås slik at bruk av løse skinner som en *permanent* løsning ikke oppfyller kravet til universell utforming.

Ombudets vurdering er at løse skinner *ikke* tilfredsstiller kravet til universell utforming av en virksomhet. Formålet med plikten til universell utforming er å sikre en likeverdig tilgang til samfunnsarenaer, som blant annet serveringssteder. Når en person må be betjeningen om assistanse for å komme til toalettet og betjeningsdisken, kan ikke ombudet se at dette formålet oppfylles.

Det følger av diskriminerings- og tilgjengelighetsloven at det vil medføre en uforholdsmessig byrde for virksomheten å sikre universell utforming, vil virksomheten likevel ikke bryte loven ved ikke å sikre universell utforming. Det er opp til virksomheten å sannsynliggjøre at de vil være uforholdsmessig å kreve universell utforming.

Choco Boco har ikke vist til omstendigheter som taler for at det vil være uforholdsmessig for virksomheten å sikre en permanent løsning for tilgang til serveringsdisk og toalett. Choco Boco har ikke lagt fram kostnadsoverslag, eller vist til virksomhetens økonomiske situasjon. De har heller ikke vist til at

bygningmessige, sikkerhetsmessige eller for eksempel vernemessige hensyn tilsier at det vil være uforholdsmessig å kreve at Choco Boco er universelt utformet.

Konklusjon

Choco Boco oppfyller ikke plikten til universell utforming av sine lokaler, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

Ombudet ber om en tilbakemelding innen tre uker, på hvordan Choco Boco vil gjøre sine lokaler universelt utformet. Dersom ombudet ikke mottar tilbakemelding innen fristen, vil ombudet vurdere å oversende saken til Likestillings- og diskrimineringsnemnda med påstand om at nemnda pålegger retting.

I *Norsk Standard (NS 11010:2008) Tilgjengelige reiselivsmål – Krav som grunnlag for merkeordning* finner man konkrete tips til universell utforming av restaurantlokaler.

Med vennlig hilsen

Beate Gangås
Likestillings- og diskrimineringsombud

Saksbehandler: Arshad Khan

Kopi: Norges Handikapforbund

Vedlegg: Orientering om klageadgang